

**Sakskart til møte i
Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne
13.03.2017**

—

Møtested: Schweigaardsgt. 4, Galleriet
Møterom: 211
Møtedato: 13.03.2017
Tid: 13:00

Saksliste

Saksnr **Tittel**

PS 2/17 Hvordan flest mulig mennesker med nedsatt funksjonsevne kan bruke ordinær kollektivtransport i Akershus

Annet:

- Godkjenning av saksliste
- Godkjenning av protokoll fra møtet 30.01.17
- Arbeid med handlingsplan og årshjul for 2017

Dato: 15.04.20167
Arkivref: 2014/23715-23

Saksnr	Utvalg	Møtedato
32/17	Fylkesting	27.03.2017
	Hovedutvalg for samferdsel	15.03.2017
	Eldrerådet	13.03.2017
2/17	Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne	13.03.2017

Hvordan gjøre kollektivtransporten tilgjengelig for flest mulig?

Forslag til vedtak

1. Akershus fylkeskommune skal utarbeide en strategi for å øke tilgjengelighet til kollektivtransporten for mennesker med nedsatt funksjonsevne.
2. Arbeidet skal skje i samråd med fylkeskommunale råd og aktuelle organisasjoner for å sikre en god brukervedvirkning.

Om saken

Fylkestinget vedtok i sak 5/16 i møte 15.02.16:

Det bes om en sak som belyser hvordan flest mulig mennesker med nedsatt funksjonsevne kan bruke ordinær kollektivtransport i Akershus.

Status i dag

Andelen som angir å ha en nedsatt funksjonsevne i befolkningen ligger på rundt 15 % (www.bufdir.no). Til tross for flere år med fokus på universell utforming i kollektivtransporten ser vi at denne andelen i mindre grad enn andre benytter kollektivtransport. For mange er det summen av utfordringer, reelle eller forventede, som gjør at de velger å ikke reise kollektivt. Dette kan for eksempel være problemer med å komme seg ombord, eller lite eller manglende informasjon (TØI- rapport 1433/2015). Spørsmål er hva fylkeskommunen i samarbeid med andre aktører kan gjøre for å øke denne andelen.

Ruter AS har sammen med Statens vegvesen (SVV) og Akershus KollektivTerminaler FKF (AKT) utarbeidet en statusrapport om universell utforming i kollektivtransporten på oppdrag fra fylkeskommunen. Rapporten fra 2016 (vedlegg 1) viser at lovhjemlede krav til universell utforming ivaretas ved oppgradering og nybygg og anskaffelser.

- Billetterings- og informasjonssystemet er under utvikling og det meste av bussmateriellet som benyttes i dag tilfredsstiller kravet til universell utforming.
- De største kollektivterminaler, Lillestrøm, Asker og Sandvika, er ferdig oppgradert, og de øvrige er under utbygging eller planlegging.

- Videre er det bevilget 16,4 mill. kr. til holdeplassoppgraderinger i 2017 og 40,4 mill. kr totalt i HP-perioden. Midlene brukes til mindre tiltak som ombygging av holdeplasser for å tilfredsstille krav til universell utforming og tilgjengelighet for alle, samt nye og utskifting av noen eldre leskur.

Rapporten viser at de største investeringene og arbeidet har til nå vært på fysisk tilrettelegging av materiell, terminaler/holdplasser, og på billetterings- og informasjonssystemer. Det har vært mindre fokus på andre typer tiltak som veiledning- og opplæring for å få økt bruk av tilbudene.

En reisekjede har mange ledd og mange aktører.

- Ansvar for infrastruktur fram til holdeplass er fordelt mellom de ulike kommunene i Akershus og SVV.
- Ansvar for holdeplasser er fordelt mellom SVV, AKT og Sporveien (T-banestasjonene).
- Informasjon før og under reisen, billettering og utforming av transportmiddelet er Ruters ansvarsområde.

Brudd i reisekjeden betyr at ett eller flere elementer i reisekjeden ikke er tilgjengelig. Når deler av en reise er utilgjengelig, kan hele reisen framstå som utilgjengelig. For å sikre at hele reisekjeden blir ivaretatt, må aktørenes innsats koordineres. Fylkeskommunen har derfor etablert et nettverk sammen med Ruter, SVV og AKT for «universell utforming av hele reisekjeden». Hensikten er at aktørene skal få felles og oppdatert kompetanse, dele erfaringer og samordne videre innsats.

Det er lagt til grunn i samferdselsplanen 2016-2025 at når kollektivtilbudet i regionen skal videreutvikles på en effektiv og strategisk måte, må man samtidig ivareta gode tjenester og tilgjengelighet for alle. I «tilgjengelighet for alle» ligger en målsetting om å få flest mulig mennesker til å benytte ordinær kollektivtransport. Arbeidet med bedre utforming og tilrettelegging i kollektivsammenheng omfatter alle, men vil ha spesiell betydning for en økende gruppe eldre og personer med nedsatt funksjonsevne. Med gode inkluderende fellesløsninger kan behovet for spesialløsninger, som for eksempel TT-ordningen, bli mindre enn i dag.

Vurderinger

På vei for å nå målet om «tilgjengelighet for alle» ser fylkesrådmannen flere utfordringer:

- spredte ansvarsforhold
- fragmentert regelverk
- at mennesker med nedsatt funksjonsevne ikke er en homogen gruppe, men har ulike behov og preferanser
- kryssende interesser mellom ulike samfunnsinteresser

Samtidig akselererer teknologi- og samfunnsutviklingen. Dette gir mange muligheter, men skaper også nye utfordringer.

Oppgradering av materiell, terminaler/holdplasser og billetterings- og informasjonssystemer har til nå vært satsningsområder for fylkeskommunen. Trinnfri atkomst, ledelinjer, tydelig

informasjon og oppgraderte holdeplasser har gjort at terskelen for å bruke kollektivtransport senkes. Men det er fortsatt mange med nedsatt funksjonsevne som velger å ikke reise kollektivt.

Nettverket har diskutert ulike tiltak som anses relevante for å få flere av disse til å reise kollektivt. Eksempler på dette er:

- Informasjon

Øke innsatsen på brukervennlig og tilpasset informasjon. For eksempel om tilgjengelighet eller hindringer på holdeplass/knutepunkt/terminal.

- Ledsager/veiledning

Se videre på ulike former for ledsagerordninger og/eller veiledningsservice på kollektivknutepunkt.

- Etablere hele reisekjeder

Prioritere en eller flere utvalgte reisekjeder, fremfor å gjennomføre tiltak i ett ledd i mange reisekjeder. Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus kan gi føringer.

- Mer kunnskap og forskning

Øke kunnskapen om ikke-brukere av kollektivtransporten og evaluering av tiltak for på denne måten å bedre finne gode løsninger.

Tiltakene er på ulike nivå, og spenner fra konkrete tilgjengelighetstiltak til større samarbeidsprosjekter og kompetanseheving. Fylkesrådmannen mener at i tillegg til å videreføre arbeidet som gjøres i dag, bør innsatsen nå også intensiveres på tiltak som i større grad sikrer en sammenhengende reisekjede, fra dør til dør. Videre bør det satses mer på holdningsarbeid, informasjons- og veiledningstiltak, kompetanse og kunnskap.

Dette krever prioritering og koordinering av tiltak. Fylkesrådmannen anbefaler derfor at det utarbeides en strategi for å øke tilgjengelighet til kollektivtransporten for mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Strategien bør tydeliggjøre og avklare prioriterte mål, satsingsområder og virkemiddelbruk. Brukermedvirkning er sentralt, og arbeidet bør skje i samråd med fylkeskommunale råd og aktuelle organisasjoner.

Oslo, 15.2.17

Tron Bamrud
Fylkesrådmann

Saksbehandler: Nina Gjervik

Utrykte vedlegg

1 *Universell utforming i kollektivtransporten*. Et samarbeid mellom Statens vegvesen, Akershus kollektivterminaler og Ruter. Notat 1. desember 2016